

Колектив кафедри розглядає науково-дослідну роботу студентів як здатність та вміння виявити проблему дослідження, здатність до генерування великої кількості ідей, здатність відповідати нестандартно та креативно, здатність удосконалювати об'єкт дослідження доповнюючи його деталями, в тому числі здатність до синтезу та аналізу.

Нікітін А. В., канд. екон. наук, доцент
кафедри менеджменту банківської діяльності

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛЕКЦІЙ

Дискусії щодо доцільності проведення традиційних лекцій як складової ефективної підготовки студентів останнім часом набувають великої гостроти. Вважаємо, що така форма ще має перспективи, але слід серйозно замислитись над її наповненням. Перетворення традиційної лекції у проблемну надає можливість захопити студентів до наукових досліджень, ознайомити їх з новітніми результатами таких досліджень і, врешті, підвищити ефективність засвоєння необхідних для конкурентоспроможного фахівця компетенцій. З іншого боку, досвід свідчить про необхідність врахування засвоєння студентами інноваційної складової лекцій під час проведення контролю знань (поточного та підсумкового). Це досягається включенням у карту самостійної роботи оцінювання реферування актуальної наукової літератури та включенням в екзаменаційні питання проблемних завдань, що розкривають науково-дослідницькі компетенції студентів.

Керівництво нормативною дисципліною «Маркетинг у банку» для магістрів зі спеціальності «Банківська справа» дозволило практично застосувати наведені вище підходи. Так, під час начитки лекцій, зокрема у 1 семестрі 2010—2011 навчального року, найбільшу увагу було приділено саме висвітленню проблемних питань та інновацій у сфері банківського маркетингу, сформульовані основні наукові проблеми в його галузі. Водночас студентам було наголошено, що механізм отримання високої оцінки передбачає оволодіння науково-дослідницькими компетенціями. Результати, а також певні проблеми, що виявилися, демонструють дані табл. 1 і 2. Можна виявити певну кореляцію між відвідуванням та результатами контролю.

Таблиця 1

**ВІДВІДУВАННЯ ЛЕКЦІЙ З КУРСУ «МАРКЕТИНГ У БАНКУ» ПО ЗАНЯТТЯХ
(ВЕРЕСЕНЬ 2010, СПЕЦ 8105), ЛЕКТОР — ДОЦЕНТ А.В. НІКІТІН¹**

Заняття	Відвідування (загальна кількість, що мали ходити на лекції — 170)	
	Кількість студентів	Частка, %
Перше	82	48,2
Друге	88	58,1
Третє	77	45,3
Четверте	82	48,2

Таблиця 2

**ВПЛИВ ЯКОСТІ ВІДВІДУВАННЯ НА СЕРЕДНІЙ БАЛ
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З КУРСУ
«МАРКЕТИНГ У БАНКУ» (ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ПЛЮС ЕКЗАМЕН)**

Якість відвідування	Кількість студентів	Частка	Середній бал		Відмінні оцінки (90 балів і вище)	
			100-бальна система	5-бальна система	Кількість	Частка
відвідали 100 % лекцій	36	21,2 %	83,3	4,4	18	31,6 %
відвідали 3 з 4-х лекцій ²	29	17,1 %	84,6	4,4	14	24,6 %
відвідали 2 з 4-х лекцій	28	16,5 %	76,6	4,0	9	15,8 %
відвідали 1 з 4-х лекцій	42	24,7 %	76,3	4,0	11	19,3 %
відвідали 0 з 4-х лекцій	35 ³	20,6 %	68,3	3,5	5	8,8 %
Загалом	170	100,0 %	77,6	4,0	57	100,0 %

¹ Дані зведені, начитка здійснювалась окремо на чотирьох потоках

² Розклад було складено таким чином, що одна лекція тривала 4—6 академічних годин

³ Не враховані два студенти, що навчалися за окремим графіком

Для визначення мотивації відвідування лекцій проведено опитування (студенти 1—4 та 8—9 груп). Анонімно опитано 100 % студентів, що з'явилися на іспит. Були задані питання щодо відвідування лекцій (відвідував чи ні), оцінки корисності лекцій (запропонована 5-бальна шкала) та причин відсутності на лекціях (запропонована типові відповіді та відкритий варіант). Зведені результати містяться в табл. 3—5.

Таблиця 3

САМООЦІНКА СТУДЕНТАМИ ВІДВІДУВАННЯ ЛЕКЦІЙ

Відвідування лекцій з курсу «Маркетинг у банку»	Дані опитування		По журналу (проводилась перекличка під час начитки)	
	Кількість	Частка	Кількість	Частка
всі лекції	32	26,4 %	29	24,0 %
не всі лекції	84	69,4 %	70	57,9 %
жодного відвідування	5	4,1 %	22	18,2 %
Сума	121	100,0 %	121	100,0 %

Таблиця 4

ОЦІНКА КОРИСНОСТІ ЛЕКЦІЙ З КУРСУ «МАРКЕТИНГ У БАНКУ» СТУДЕНТАМИ, ЩО ВІДВІДУВАЛИ ЛЕКЦІЇ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ В ДЕНЬ ІСПИТУ 100 % СТУДЕНТІВ, ЩО ВІДВІДАЛИ ХОЧА Б ОДНУ ЛЕКЦІЮ)

Корисність: Оцінка студентами	Кількість Частка
дуже корисно (5)	23 21,7 %
корисно (4)	68 64,2 %
досить корисно (3)	14 13,2 %
не корисно (2)	0,9 %
середня оцінка 4,1	
Сума	106 100,0 %

Таблиця 5

ПРИЧИНИ ВІДСУТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЛЕКЦІЯХ (ОПИТАНО 100 % СТУДЕНТІВ, ВІДСУТНІХ В ТОМУ ЧИСЛІ — ВІДСУТНІХ НА ВСІХ ЛЕКЦІЯХ)

Причина відсутності на лекціях	Кількість Частка
некорисно	0 ¹ 0,0 %
зайнятий ²	74 83,1 %
хвороба	9 10,1 %
був за кордоном	2 2,2 %
не зазначив	4 4,5 %
Сума	89 100,0 %

¹ Студент, що дав в анкеті відповідь «некорисне» щодо якості лекцій – не зазначив це, як причину невідвідування (зазначив, що працює).

² Переважно робили приписку, що були на роботі. Період начитки лекцій співпав з періодом здійснення переговорів з метою зарахування студентів на магістерську практику в установи банків.

Отже, можна зробити висновок, що в цілому підходи до збільшення інноваційної складової виправдовують себе та підвищують ефективність лекцій. Водночас, опитування свідчить — що відповіді студентів під час анонімних опитувань слід оцінювати з певною поправкою на нещирість, вони не можуть бути єдиним джерелом для прийняття управлінських рішень у відповідній сфері. Так, з 22 студентів, що не відвідували жодної лекції, це визнали лише 5 осіб, хоча це, на нашу думку — забути важко (анкети були анонімні, висновки були зроблені в результаті обробки). З іншого боку, повноцінно оцінити якість лекцій студент апіорі не може, бо є експертом з дисципліни, що лише вивчає — тільки частково, тому був використаний більш доречний критерій «корисність», як такий — що більш суб'єктивно впливає на відвідування.

Покойова О. М., канд. екон. наук, доцент
кафедри менеджменту банківської діяльності

УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БАНКІВСЬКА СПРАВА»

Підготовка конкурентоспроможних випускників вищих навчальних закладів передбачає вдосконалення методичних підходів до змісту та характеру викладання фінансово-економічних дисциплін. Серед них важливими, на наш погляд, є: перегляд форм та змісту навчального процесу; перехід від нагромаджених знань (предметне навчання) до підвищення рівня компетенції як основи розвитку здібностей; застосування ефективних дій у конкретних ситуаціях (проблемне навчання); наближення практичної роботи студента до реалій виробничих відносин, упровадження нових методів та технологій навчання тощо.

Застосування викладачем методів активного навчання базується на принципах рівноваги, моделювання, результативності та передбачає поетапне наповнення навчального процесу елементами активного навчання, більш детальну розробку сучасних тем